

## **Nota informativă privind inițierea procesului de elaborare a Strategiei Naționale de Apărare (SNA)**

### Contextul și necesitatea elaborării unei noi Strategii Naționale de Apărare.

În conformitate cu prevederile Strategiei noi de Securitate Națională a Republicii Moldova (aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 391/2023 din 15.12.2023<sup>1</sup>), cadrul normativ privind consecutivitatea elaborării documentelor în baza cărora se realizează planificarea apărării (Capitolul IV<sup>1</sup> „Planificarea apărării naționale” al Legii nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională), precum și necesitatea adaptării capabilităților sectorului de apărare la provocările emergente, urmare a războiului din Ucraina - sunt acele factori, care determină inițierea procesului reactualizării viziunii privind asigurarea apărării naționale a statului.

Agresiunea militară nejustificată a Federației Ruse împotriva Ucrainei, condamnată cu o majoritate considerabilă de voturi de Adunarea Generală ONU în 2022, a readus un război de proporții mari în Europa. În această ordine de idei, există ambiguitate privind scopul și obiectivele finale ale Federației Ruse în bazinul Mării Negre. În acest context, conducerea sistemului național de apărare a Republicii Moldova, neavând garanții de securitate internaționale, conștientizează necesitatea întăririi substanțiale a domeniului apărării naționale, în scopuri preventive.

Strategia națională de apărare precedentă a fost aprobată în anul 2018 (HP134/2018) cu un Plan de acțiuni privind realizarea acesteia, care au fost focusate în exclusivitate pe consolidarea, menținerea și asigurarea parametrilor de funcționare a sistemului național de apărare actual și identificarea potențialului de dezvoltare și/sau modernizare. De menționat că implementarea prevederilor SNA s-a produs în raport cu alocările bugetare, utilizându-le în mod cel mai eficient, dar și cu suportul partenerilor externi.

Termenul prevăzut pentru implementarea acestei strategii a expirat, însă viziunile de lungă durată a acestei strategii în partea ce vizează dezvoltarea și modernizarea capabilităților sistemului național de apărare, rămân valabile și necesită a fi asigurate și continuate - impunând întocmirea unei strategii noi. Multe dintre etapele și obiectivele planificate a fi descrise în strategie sunt deja în curs de desfășurare și necesită o continuitate de efort.

Actualmente, Parlamentul, Președintele și Guvernul acordă o prioritate înaltă domeniului de apărare națională, la fel ca și procesului de modernizare și dezvoltare a acestuia - fapt stipulat în Strategia Securității Naționale, recent aprobată.

Realizarea acestui obiectiv presupune creșterea graduală anuală a bugetului apărării, fapt asigurat prin angajamentul asumat de actuală Strategia Securității Naționale, care a stabilit creșterea treptată a investițiilor în bugetul de apărare, astfel încât, să atingă 1% din Produsul Intern Brut (PIB) până în 2030, apropiindu-ne de media alocărilor bugetare europene.

### Starea actuală.

Sistemul național de apărare cere o abordare sistemică pentru dezvoltarea sa și potențialul de apărare al statului nu poate fi reprodus într-un termen restrâns sau odată cu apariția unei situații de pericol. Mai mult ca atât, în cazul unor amenințări militare majore,

---

<sup>1</sup> Publicată în Monitorul Oficial din 17.01.2024.

investiții imediate nu pot asigura imediată capacitate de apărare națională și nu pot produce efecte dorite pentru apărarea țării și siguranța cetățenilor. Acest fapt se explică prin necesitatea instruirii forțelor pentru un anumit spectru de misiuni, operații și acțiuni, dotării lor prin programe multianuale de achiziții și operaționalizării, inclusiv și prin desfășurarea exercițiilor militare și antrenamentelor/ cantonamentelor de mobilizare pentru rezerviști și cetățeni. Astfel, dezvoltarea capacității de apărare trebuie să aibă loc permanent și gradual, ce ar permite o predictibilitate în dezvoltarea capabilităților necesare pentru a contracara provocările în permanentă schimbare.

De menționat că, după declanșarea războiului în Ucraina, sectorul de apărare a fost promovat prin mărirea surselor din bugetul de stat pentru 2022-2023 și valorificarea parteneriatelor pe linie bilaterală (programe de asistență) și parteneriatelor cu Uniunea Europeană și Alianța Nord-Atlantică prin intermediul instrumentelor sale oferite Republicii Moldova în special: Instrumentului Financiar „Facilitatea Europeană pentru Pace” (EPF) al UE și Inițiativei de Dezvoltare Avansată a Capabilităților de Apărare (EDCBI) al NATO, ș.a.

#### Particularitățile inițierii strategiei naționale de apărare.

Președintele Republicii Moldova, fiind Comandant Suprem al Forțelor Armate, exercită conducerea generală a sistemului național de apărare și coordonează activitatea autorităților administrației publice în domeniul apărării naționale. În acest sens, Președintele inițiază procesul de elaborare a Strategiei Naționale de Apărare, conform Constituției Republicii Moldova și Legii organice privind apărarea națională. Această particularitate deosebește această strategie și cea de securitate națională de restul documentelor de politici, care sunt subordonate în exclusivitate prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice. Strategia Națională de Apărare va fi elaborată conform prevederilor Legii organice nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională, care stabilește structura, conținutul și modalitate de elaborare a acesteia.

Prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1313-IX din 22.01.2024 a fost instituită Comisia pentru elaborarea Strategiei naționale de apărare<sup>2</sup>, care va asigura abordarea comprehensivă și incluzivă a tuturor instituțiilor cu atribuții în domeniul apărării în procesul de definitivare a acestui document. Conform Decretului, Comisia va prezenta Guvernului pentru aprobare, în termen de până la 5 luni proiectul Strategiei Naționale de Apărare.

#### Scopul strategiei naționale de apărare.

Strategia Națională de Apărare reprezintă documentul de politici care stabilește modalitatea de realizare a funcțiilor instituțiilor statului în scopul asigurării apărării naționale. SNA identifică potențialele amenințări și estimează riscuri în domeniul apărării, determină obiectivele politicii de apărare, direcțiile de acțiune prioritare, misiunile, cerințele specifice și principalele modalități pentru asigurarea apărării naționale, resursele (umane, materiale, financiare), care urmează să fie asigurate în vederea generării capabilităților militare necesare îndeplinirii misiunilor constituționale.

---

<sup>2</sup> Monitorul Oficial din 25.01.2024/DP nr 1313-IX din 22.01.2024 - Comisia SNA.

În procesul elaborării strategiei se va ține cont de caracterul comprehensiv și integrat al apărării, care va îngloba efortul tuturor entităților cu atribuții în domeniu apărării și se va urmări consolidarea mecanismului de conlucrare inter-instituțională, care presupune sincronizarea eforturilor și resurselor statului. Totodată, va fi luată în considerație abordarea conceptuală a capacității de reziliență a statului și a societății, stabilită în Strategia Securității Naționale, care va sta la baza funcționalității sistemului național de apărare în cazul unei potențiale agresiuni armate. Astfel, dezvoltarea și modernizarea capacităților de apărare, precum și dezvoltarea culturii de securitate - vor deveni elemente prioritare în consolidarea rezilienței naționale.

Prin urmare, Comisia va organiza procesul de elaborare a strategiei, printr-o abordare holistică a acesteia - drept o strategie la nivel național - unde toți actorii, statul și cetățenii, au atribuțiile sale și poartă responsabilitatea pentru apărarea țării.

Procesul de elaborare a strategiei se va baza pe o abordare participativă, fiind implicați toți actorii naționali, vizați direct sau tangențial, cu responsabilități în sistemului național de apărare, precum și experți internaționali și partenerii. Această etapă este esențială dat fiind faptul că vom miza în continuare pe asistența și sprijinul partenerilor strategici ai Republicii Moldova în dezvoltarea sistemului național de apărare. În același timp, Strategia va fi consultată cu mediul academic și societatea civilă din Republica Moldova în conformitatea cu procesul decizional transparent.